

Afterlife

Tą rytą priešgaisrinės sirenos suveikė dėl laiku neišjungto skrudintuvo. Išgirdau kauksmą duše tiesdama ranką užsukti vandenį, užsimečiau suknelę ant drėgno kūno, įsispyriau į basutes ir išėjau pro duris pasiėmusi tik raktus, miegamajame ant grindų palikusi pradėtą krauti krepšį. Gal tik vaikštau per miegus pilka koridoriaus tamsa, spėjau pagalvoti, bet į mintis ir lubas atsimušė mechaniškai kartojamas žodis *evacuate, evacuate, evacuate*, ties laiptais plieskė avarinio išėjimo ženklas.

Lauke po palme sėdėjo vaikinai su prancūzų buldogu, gestais kalbėjosi su mergina mėlynais plaukais. Tas vaikinai mieste dėstė gestų kalbą, jo šuo albinosas irgi buvo kurčias, išmokytas suprasti gestų komandas. Jie gyveno pirmame aukšte, ir kai užuolaidos būdavo neužtrauktos, praeidama matydavau jį miegamajame sėdintį ant lovos, telefono ekrano apšviestu veidu, dažytomis lūpomis, šalia paklodėse paskendusio šuns. Vaikinai kilstelėjo ranką sveikindamasis, priėjusi paglosčiau šunį galvodama, kaip kurtieji išgirsta priešgaisrines sirenas – gal vietoj garso ima blykčioti pavojaus signalas? Šuns kailis baltas be menkiausio taškėlio, o akys raudonos, jis atrodo per trapus šiai kaitriai ryto saulei, greičiau atvažiuotų

ugniagesiai ir išjungtą signalizaciją, gal suveikusią dėl gaisrų, nes lauke ir vėl tvyrojo degančių medžių kvapas, vėjo sugintas iš šiaurinių priemiesčių, tas kailio baltumas, kurio jis pats nemato, šunims pasaulis atrodo geltonas, mėlynas ir pilkas, jie neskiria kitų spalvų, nebent sapnuose, *evakuokitės, evakuokitės, evakuokitės*, nesiliovė raginęs mechaninis balsas, o šuns kailis saulėje žibėjo it sniegas.

Kieme žmonių vis tirštėjo. Pasirodė pilotas, kuri kartais matydavau uniformuotą, jos mokytą, kuriai pavymui koridoriuose nusidriekdavo pačiulių kvapo šleifas, jaunas tatuiruotas į Jėzų panašus ilgaplaukis, kuris mėgo vaikščioti išsirengęs iki pusės ir vakarais balkone garsiai leisdavo regį. Išbėgo vaikas, kuris išleistas į kiemą stūgždavo taip, lyg norėtų išrekti gimimo traumą, ir įniršęs su šaknimis išraudavo brangius susodintus augalus. Vaiko motina prieš porą savaitių padėjo man įkelti atgal į medį iš lizdo iškritusį paukščiuką. Abi vylėmės, kad paukščiukas išgyvens, bet daugiau jo nebematėme. Iš automobilių remonto dirbtuvių kitapus gatvės klyktelėjo kakadu Džeris, dienas leidžiantis mechanikui Maikui ant peties. Visi kaimynai žinojo, kad sykį išgirdęs Džerio balsą nebegalėsi jo negirdėti, jis prasimuša pro dirbtuvių užesį, vaikų klegesį žaidimų aikštelėje, pro pravažiuojančius automobilius, pro devintojo dešimtmečio muziką, trinksinčią iš ausinių.

Žvelgdama į vaikiną ir merginą mėlynais plaukais, bandydama suprasti jų gestų kalbą, skaityti žodžius iš lūpų, pasijutau lyg pirmosiomis dienomis Pietų pusru-

tulyje, kai atvažiuavau manydama mokanti angliškai, bet iš tikro supratau kas antrą žodį, apkurtau, atsitrenkiau į uždarytas kalbos duris. Bėgo dienos, savaitės, mėnesiai, pamažu ėmiau atgauti klausą, užsklęstos durys prasivėrė, galėjau šmurkštelėti į kalbos vidų, užuosti naujumu kvepiančių žodžių formas, nešiotis juos pakibusius ant liežuvio galo, vieni švelnūs it šuns kailis, kiti švitrinium popieriumi nudilginantys pirštus. Anuomet dar nežinojau, kad viskas klostosi maždaug taip: iš pradžių nežinai svetimos kalbos žodžių. Paskui juos įsimeni, bet vis pamiršti. Tada imi pamiršti žodžius gimtąja kalba. Tada dalis tavęs pradeda gyventi tik vienoje kalboje. Galiausiai atsiranda neišverčiamumas. Iš viso žmogaus lieka pusė, kaip tada, kai pagaliau ištrūksti iš didžiojo banginio *Airbus A380* vidurių, kartu su kitais keleiviais paraudusiomis akimis ir prakaitu atsiduodančiais ekonominės klasės sėdynėse susiglamžiusiais apdarais rikiuojiesi prie imigracijos vartų. Kokia jūsų kelionės priežastis, paklaus šviesiaplaukis pasienietis, taryt prieš pamainą spėjęs nuvažiuoti į Marubros paplūdimį su banglente. Jo ausyse tebegaus jūra, gal dėl to neišgirs, kai jam atsakysiu – atsitiktinumas. Atiduodamas pasą jis mostelės man praeiti. *Welcome to Australia. Welcome home.*

Viso to anuomet nežinojau. Kai tik atvykau, naujų žodžių buvo tiek daug, per daug, jų išmokti reikėjo begalę, vėl pradėti nuo A raidės. Šitas miestas tylėjo visai netrokšdamas manęs užkalbinti, tad turėjau prabilti pirma, apipinti jį istorijomis, ištraukti jas iš betoninių gatvių labirintų, nubraukti nuo jų asfalto dulkių sluoksnį. Turė-

jau dar kartą atrasti šitą milijonus kartų atrastą miestą, save vadinantį šviesiausiu iš miestų, miestą, kur švyti baltutėlės šypsenos ir švytruoja įdege kūnai, kur skamba beprotiškas kukabarų juokas, kur keičiantis sezonams vandenyno tolumoje švysteli migruojantys banginiai, o žioplinėjančius praeivius sutrypia rytinės verslo kvartalo darbuotojų armijos, pasipylusios iš traukinio. Anuomet tikėjau lengvai prisijaukinsianti šį miestą, nežinodama, kad jis it kurčias šuo neatsilieps šaukiamas vardu.

Atsikraustę į Sidnėjų, pirmais metais apsigyvenome Pirmonte netoli jachtomis nubarstytos perlamutrinės Darlingo įlankos ir kazino auksu švytinčiais sietynais. Mūsų gatvė driekėsi iki pat centrinės stoties, gal dėl to erdvė rodėsi pereinama – laikini namai, kokius daugiausia renkasi laikini žmonės. Tie žmonės – studentai, turistai, trumpomis sutartimis susaistyti užjūrio darbuotojai – vos šmėstelėję vėl dingdavo, ir aš nežinojau, kodėl jie rinkosi šią kaimynystę. Gal dėl to, kad ir jiems patiko jausti nemiegančio miesto pulsą, klajoti nesibaigiančiomis jo arterijomis, atrasti smulkias vienpusio eismo kraujagysles. Iš savo būsto viršutiniame aukšte vakarais galėjome stebėti saulėlydžio spalvomis liepsnojančius centro dangoraižius, o naktimis girdėti tolumoje gaudžiantį Anzako tiltą. Vasaros dienomis terasa įkaisdavo tiek, kad būdavo neįmanoma vaikščioti basomis, ir nuo pat ryto aplankydavo daugiaspalvių lorikečių būriai, paukščiai čerkšdami tūpdavo ant pečių, veldavosi į plaukus ir lesdavo iš rankų. Vėliau kasryt atskristi pamėgo kakadu pora, šaižiais balsais pranešdavo atvykusios, ir jei dar miegodavome,

tureklais atkėblinusios iki pat miegamojo lango klykavdavau tol, kol gaudavo lesalo. Kai vėliau išsikraustėme, tu paukščių gailėjau labiau nei miesto triukšmo, nei buvimo įvykių sukuryje, ten, kur žmonės gali pasijusti laikini, anonimiški, pereinami.

Anuomet ir pati dar buvau turistė, Pirmonte mačiau tik Sidnėjū iš atvirukų, Sidnėjū – atostogų miestą laimingoje šalyje. Įkaitę šaligatviai varvėjo kinų maisto kvapais, Padžio turgus skambėjo pratisais nelyg kakadu šūkciojimais – *one dollar one dollar one dollar mango mango mango cheapa cheapa cheapa!* Iš turgaus parsinešdavau maišus vaisių ir prieskoninių žolelių, namai pakvipdavo daržu ir drėgme it atostogomis kaime. Sidnėjus žaižaravo naktinėmis Darlingo įlankos šviesomis. Šeštadieniais lygiai devintą vakaro virš įlankos imdavo sproginėti fejerverkai. Žmonės buvo skubantys, atsitiktiniai. Jie vis keitėsi, ir per dvejus metus savo daugiaaaukštyje neįsiminiau nė vieno kaimyno. Sidnėjus buvo miestas, kuris menininkus gebėjo paversti materialistais – to dar nežinojau, tik gal jau buvau pradėjusi nujausti. Pirmą mėnesį vietinėje galerijoje susipažinau su Džine, pirmąja drauge Sidnėjuje. Anuomet Džinė buvo menininkė, kūrė instaliacijas iš tualetinio popieriaus.

Kieme žmonės prasiskyrė praleisdami keturis ugniagesius. Jiems užėjus į pastatą, sirenos pagaliau nutilo. Ugniagesiai po kelių minučių išėjo, pasklido gandas apie neišjungtą skrudintuvą. Tą rytą niekas nesudegė. Niekam nieko neatsitiko. Nebuvo apie ką kalbėti. Šito namo nerodys per vakaro žinias. Kaimynai pamažu ėmė skirstytis.

Lifto durys užsivėrė, ir aš sugniaužiau delne raktus. Penki būdai, kuriais nieku gyvu nenorėčiau mirti: palaidota gyva; lėktuvo katastrofoje; nuskęsti; visu greičiu atsitrenkti į priešais atvažiuojantį automobilį; gyva sugriaužta žiurkių. Kartais sapnuodavau potvynius, atominę katastrofą, kartais skrisdama sapnuose išsigąsdavau tuštumos ir aukščio po skrydžiui ištiestomis rankomis. Liftas išspjovė mane penktame aukšte, atrakinusi buto duris viską radau taip, kaip palikta – po nakties sujauktą lovą, spintos veidrodžiuose atsispindintį ant miegamojo grindų pradėtą pakuoti krepšį. Atsisėdusi ant lovos išžiūrėjau į savo atvaizdą veidrodyje. Australijos saulė buvo aitri ir negailestinga, melancholiška Europos šviesa man labiau tiko, atrodė gailestingesnė. Australijoje buvau nenusakomos tautybės, nenusakomo amžiaus, nenusakomos profesijos, jaučiausi nenusakoma.

Atsidariusi spintą sulanksčiau kelis drabužius, įdėjau į krepšį galvodama, kad reikėtų parašyti žinutę vyrui apie priešgaisrines sirenas. Vienas iš būdų, kuriuo vyras nenorėtų mirti, – sudegti gyvas. Gal kad netiki tu, jog egzistuoja *afterlife*. Angliška pomirtinio gyvenimo sąvoka buvo abejotina – *after life* juk reiškė po gyvenimo, ne po mirties. Tas tarpas tarp žodžių guodė it bežodis amžinybės pažadas, it patikinimas, kad mirties būdai yra ne tokie svarbūs, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio, kad užgesti galima bet kaip.

Prisiminiau virtuvėje palikusi užplikytą kavą, išeidama iš miegamojo užkliuvau už krepšio, vos neparvirtau ant baltų grindų. Mes gyvenome baltame bute, kuriame

niekas, išskyrus mus, nebuvo gyvenęs. Čia nėra buvusių gyventojų dvasių, kurias išvystum periferine rega, nėra nė žiurkių, kurias irgi galėtum pastebėti akies krašteliu – antai žiurkei šiurenant prie šaldytuvo, o gal dėžės, kur laikomos saldžiosios bulvės, švysteli riebi uodega. Rytoj išvažiuosiu, rytoj pamatysiu šitą miestą užpakaliniame automobilio veidrodėlyje, ten, kur jam ir vieta.

Senieji miesto gyventojai sakė, kad Sidnėjus ne visada buvo toks, koks atrodo dabar. Kalbėjo, kad jis pasikeitė. Išaugo. Iš vaikišku nekaltumu spindinčio auksinio miesto prie vandenyno virto chaotišku, neprognozuojamu paaugliu, kuris švaistėsi naujų statybų džiuuglėmis ir savižudiškomis nekilnojamojo turto kainomis. Senieji miesto gyventojai ieškojo kaltininkų, svarstė, gal ne Sidnėjus čia kaltas, gal tai atvykėliai, užplūdę ieškoti svajonių miesto svajonių šalyje, alkani šviesos, išpūdžių ir aukso, kad dėl jų miestas visiems ėmė vieptis sarkastiška grimasa. Taip jie kalbėjo pamiršę, kad neseniai ir patys buvo atvykėliai.

Pasiėmusi puodelį pravėriau duris į balkoną, iš kurio tolumoje matėsi miesto dangoraižių linija. Sidnėjus buvo paplūdimiai ir gera kava, balti sportbačiai ir avokadas ant skrebučių, priešpiečiai su rožiniais burbulais ir instagraimiškos šypsėnos. Sidnėjus buvo išpaikintas vaikėzas iš brangios privačios mokyklos, susigalvojęs įmantrias iniciacijos ceremonijas, žygius, kuriuos privalai atlikti, jei nori priklausyti elitinei mokyklos grupuotei – apspjauti benamį, pergulėti su storule, sušniaukšti kokaino takelį, prišikti važiuojančiame traukinyje; dėl vaizdo atgai-

laujantis vaikėzas, galiausiai pričiuptas policijos, nes kai kurie iniciacijos ceremonijų elementai prasilenkia net su arogantiškiausio pasaulio miesto padorumo taisyklėmis. Tas vaikėzas užaugs, taps nekilnojamojo turto rykliu akinamai baltais dantimis, nardančiu verslo kvartalo dangoraižiuose ir Palm Bičo vilose.

Mobiliojo programėlėje pasitikrinau, kokį orą artimiausiomis dienomis žada Broken Hilyje, ir tik tada pakėlusi akis pamačiau per visą dangų besidriekiančią apokaliptinę debesų sieną. Šie debesys būtų atrode grėsmingai, jei nebūčiau žinojusi jų vardo. Tai buvo *arcus cloud*, arkiniai debesys. Jie plaukė vis pūsdamiesi ir didėdami, tarsi būtų išsiurbę vandenyną ir dabar nešęsi milžinišką vandens masę, kurią ištėkš ant apsnūdusio rajono. Debesys užklos visą miestą tamsiu sparnu, netikėtai atvės oras, nutils paukščiai, gal net ims daužytis perkūnija.

Kadaise paklausiau vyro, ką reiškia *arcus cloud*, ir gavau išklaudyti ilgą paskaitą apie tai, kaip iš vakarų pusės artinasi šaltasis frontas, kaip šiltą orą keičia šaltas, kaip vėsus audros debesies oras pasklinda po žemės paviršių priešakinėje dalyje suformuodamas frontą, atrodantį it cunamio siena. O itin žemi arkiniai debesys nešasi galinigus vėjus. Vadinasi, dėl to atvėsta ir lyja, pasitikslinau. Viskas yra šiek tiek sudėtingiau, atsakė vyras, nes jis viską išmanė apie debesis, jis gyveno debesimis, o aš – virš debesų, man nerūpėjo meteorologiniai dėsniai. Vyras galėjo ilgiausiai kalbėti apie orą, klimata, *El Niño* ir *La Niña*, dėl perkūnijos uždaromus oro uostus, apie tai, ką

iš tikro reiškia lėktuvų danguje paliktas baltas takas. Kai susituokėme, jau žinojau, kad *rain* yra ne tas pats, kas *showers*, kad *serein* yra lengva dulksna, krintanti iš giedro dangaus po saulėlydžio, o *thanatophobia* yra baimė prarasti mylimą.